

Václav Moucha, Bořivoj Nechvátal, Ladislav Varadzin et al.

Vyšehrad. Knížecí a královská akropole. Svědectví archeologie

Vázaná, 21 × 30 cm (V8), 960 stran

Vydal: Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., 2015

Jazyk: čeština; angličtina a němčina (rozsáhlá resumé a popisky k tabulkám a obrazové příloze)

ISBN 978-80-87365-84-7

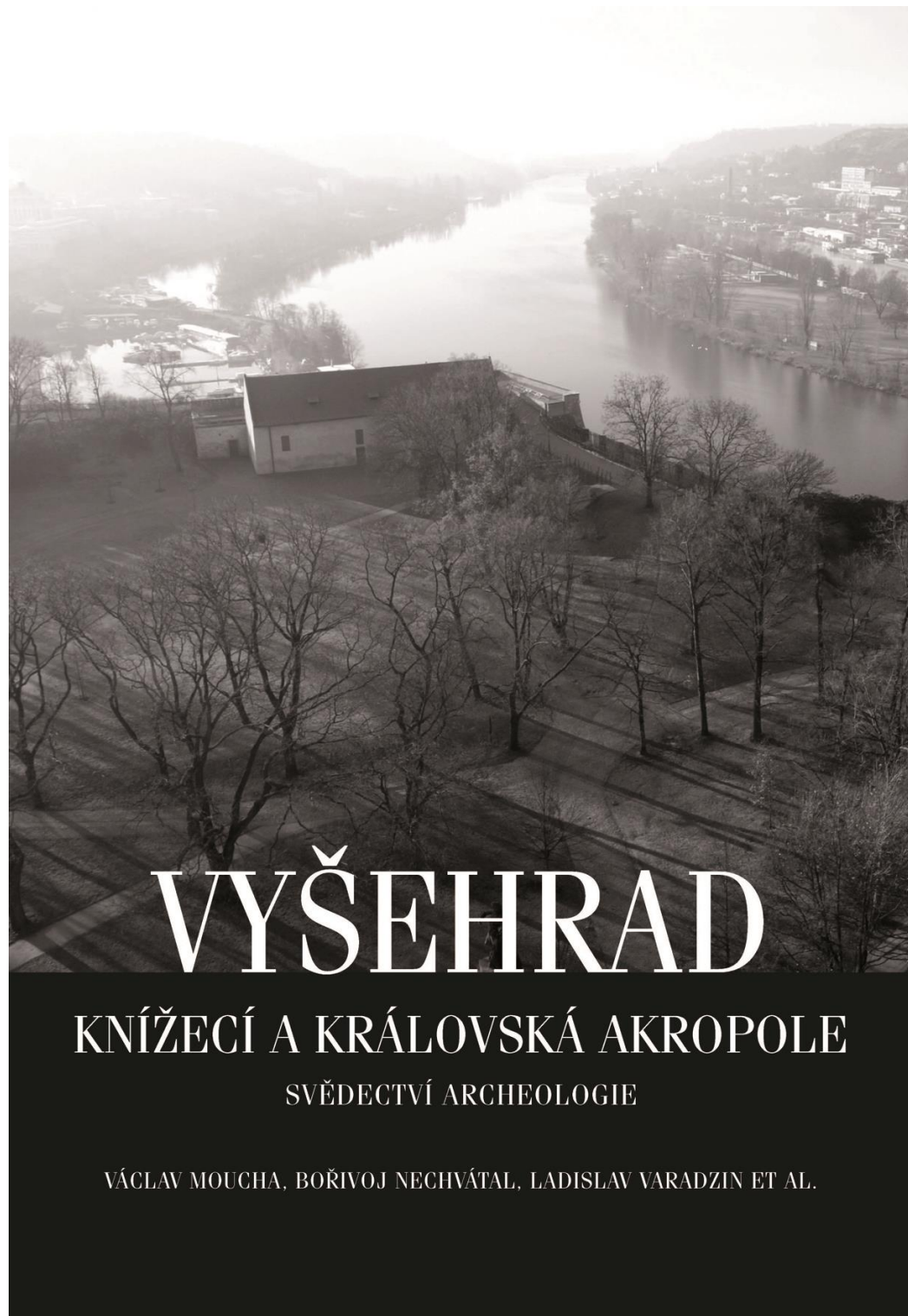
Klíčová slova: *palácový komplex, panovnická rezidence, románský palác, knížecí sídlo, stolice Koruny české, centrální místo, sakrálním centrum, symbolické centrum, urbanismus, barokní pevnost, Přemyslovci, Lucemburkové, Vratislav II., Karel IV., raný středověk, pozdní středověk, raný novověk, pravěk, eneolit, kultura s nálevkovitými poháry, řivnáčské kultura*

Kniha pojednává o ústředním areálu vyšehradského hradiště představujícího v 11. a 12. století přední politické a mocenské centrum českého státu, na němž se téměř tři čtvrtě století nacházela panovnická rezidence. Vychází z komplexního zpracování rozsáhlých, avšak dosud nevyužitých pramenů získaných plošnými archeologickými výzkumy od r. 1924 do současnosti.

Sestává z 22 původních kapitol připravených specialisty na pravěkou a středověkou archeologii, bioarcheologické obory, historickou metalurgii a geologii. Po úvodní části (část I), přibližující okolnosti formování korpusu hmotných pramenů, jsou zařazeny analytické kapitoly věnované nálezům z pravěku (část II) a středověku až novověku (část III). Poslední část (část IV) předkládá syntézu a vyhodnocení poznatků a jejich zasazení do širšího archeologického a historického rámce.

Vedle vůbec prvního systematického zpracování pozůstatků pravěkého osídlení na Vyšehradě (starší a střední eneolit) tato monografie nabízí vhled do nejstarší etapy existence středověkého hradiště (cca 980–1070) a vykresluje stavební a urbanistickou podobu následně raně románské přemyslovské rezidence (cca 1070–1140), která o více než půl století předchází vznik kamenného paláce na Pražském hradě. Dále předkládá detailní charakteristiku stavební podoby a symboliky palácového okrsku obnoveného zde Lucemburky (1348–1420) a postihuje hlavní rysy jeho následné degradace v pohusitském období. Důraz je kladen na hmotnou kulturu, sociální a ekonomické aspekty života na akropoli i na další témata. Text doprovází rozsáhlá fotografická a plánová příloha.

Autoři: Věra Čulíková, René Kyselý, Václav Moucha, Bořivoj Nechvátal, Petra Stránská, Ladislav Varadzin, Jan Zavřel

Kapitoly:

ČÁST I: ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM NA VYŠEHRADĚ 1924–2004

V. Moucha, B. Nechvátal
Dějiny a metody archeologického výzkumu

L. Varadzin
Archeologická sondáž

J. Zavřel
Geologický podklad Vyšehradu

L. Varadzin
Georeliéf a nadloží

ČÁST II: PREHISTORICKÉ OBDOBÍ – ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY A JEJICH ROZBOR

V. Moucha
**Prameny studia pravěkého osídlení
Vyšehradu**

V. Moucha, P. Stránská, R. Kyselý
„Nordický hrob“ z Vyšehradu

R. Kyselý
**Analýza zvířecích kostí z eneolitických
sídlištních kontextů na Vyšehradě**

ČÁST III: HISTORICKÉ OBDOBÍ – ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY A JEJICH ROZBOR

L. Varadzin
Zahloubené objekty

L. Varadzin
Stavební reliкty

L. Varadzin
Nakupeniny stavebního materiálu

L. Varadzin
**Povrchové úpravy terénu: podlahy, dlažby,
cesty**

P. Stránská, L. Varadzin
**Hroby, lidské kosti nalezené v druhotné
poloze, náhrobníky**

L. Varadzin
Keramika

L. Varadzin
Ostatní movité artefakty

L. Varadzin, J. Zavřel
**Pozůstatky raně středověké metalurgie
stříbra, zlata a dalších neželezných kovů
na vyšehradské akropoli**

R. Kyselý
**Archeozoologická analýza raně
středověkých kostí**

V. Čulíková
Rostlinné zbytky z raného středověku

V. Čulíková
**Rostlinné zbytky z 19. století ze studny
v kanovnické zahradě čpp. 101**

ČÁST IV: VYHODNOCENÍ POZNATKŮ

V. Moucha
Pravěké osídlení Vyšehradu

L. Varadzin
Akropole v raném středověku

L. Varadzin
Palácový okrsek Karla IV.

B. Nechvátal
Vyšehrad v pozdním středověku a novověku

Objednávky:

- Archeologicky ustav AV ČR, Praha, v. v. i., Knihovna, Letenska 4, CZ-118 01 Praha 1, Czech Republic; knihovna@arup.cas.cz
- Beier & Beran – Archaologische Fachliteratur, Thomas-Muntzer-Str. 103, D-08134 Langenweissbach, Germany; verlag@beier-beran.de
- Kubon & Sagner, Buchexport-Import, P.O. Box 341018, D-80328 Munchen, Germany; postmaster@kubon-sagner.de
- Oxbow Books, Park End Place, Oxford OX1 1HN, United Kingdom
- Rudolf Habelt GmbH, Am Buchenhang 1, D-53115 Bonn, Germany; info@habelt.de